

Strategian toteutussuunnitelma 2016

Yleistä

Palosuojelurahastolain (306/2003) mukaan tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi on Suomessa olevasta palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta suoritettava vuosittain palosuojelumaksu. Palosuojelumaksun on velvollinen suorittamaan jokainen, joka harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa. Palosuojelumaksuista saadut varat tuloutetaan valtion talousarvion ulkopuolella olevaan Palosuojelurahastoon.

Palosuojelurahasto toimii sisäministeriön hoidossa ja valvonnassa. Rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii rahaston hallitus, jonka tehtävänä on päättää rahaston toiminnan ja talouden kannalta merkityksellisistä ja laajakantoisista asioista sekä huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Rahastolain mukaan Palosuojelurahaston hallitukseen kuuluu hallituksen puheenjohtaja sekä seitsemän jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Sisäministeriö nimeää hallituksen puheenjohtajan sekä jäsenet ja varajäsenet kerrallaan kolmen vuoden toimikaudeksi. Nykyisen hallituksen toimikausi on 1.3.2014–28.2.2017. Valtioneuvoston Palosuojelurahastosta antaman asetuksen 4 §:n (625/2003; muut. 1085/2004) mukaan hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja jäsenenä sisäministeriön pelastusosaston edustaja, kuntien keskusjärjestön edustaja, vakuutusalan keskusjärjestön edustaja sekä neljä muuta jäsentä. Vakiintuneen käytännön mukaan hallituksessa on ollut kaksi kansanedustajaa, yksi pelastusjohtaja ja pelastusalan järjestöjen edustaja.

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää rahastolain tarkoituksen toteuttamiseksi rahaston varojen ja vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa harkinnanvaraisia yleis- tai erityisavustuksia. Myönnettäviin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) ja rahasto toimii näissä avustuksissa valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena. Palosuojelurahasto rahoittaa tulipalojen ehkäisyyn ja pelastustoiminnan kehittämiseen tähtäävää toimintaa, niiltä osin, kun se jää muiden rahoituskanavien ulkopuolelle. Tarkempia ohjeita avustuskäytännöstä annetaan avustuksen hakukirjeissä, hakulomakkeissa sekä ohjeessa avustuksen hakemisesta Palosuojelurahastosta (SMDno-2015-1956).

Palosuojelurahasto toimii avustuksia kohdentaessaan strategiansa päämäärien ja tulokellisuuden osa-alueiden edistämiseksi. Strategiaa laadittaessa on otettu huomioon pelastustoimen suunnittelu- ja strategia-asiakirjoissa, tutkimusohjelmassa sekä sisäisen turvallisuuden ohjelmassa olevat keskeiset tavoitteet niiltä osin kuin ne edistävät

rahastolain tarkoituksen toteutumista. Rahasto myös huomioi pelastuslaitosten ja muiden keskeisten sidosryhmien näkemykset avustuspolitiikasta päättäessään. Rahasto tukee omalla toiminnallaan ohjelmien ja tavoitteiden saavuttamista erityisesti tulipalojen ehkäisyn, toimijoiden välisen yhteistyön sekä koulutus- ja tutkimustoiminnan osalta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen ohjausta ja hallintoa koskevien tarkastusten yhteydessä kiinnittänyt viime vuosina huomiota siihen, että ohjaava ministeriö ei aseta Palosuojelurahastolle tulostavoitteita. Rahastojen ohjaamista ja kehittämistä tulisi raporttien mukaan jatkaa yhtenäisin perustein. Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma (2016 - 2020) sisältää lainsäädäntöhankkeen, jonka mukaan Palosuojelurahaston ohjausta tullaan kehittämään. Rahaston hallitus kiinnittää erityistä huomiota sisäministeriön Palosuojelurahaston strategian toteutussuunnitelmasta antamaan lausuntoon.

Pelastustoimen muutoksia sekä pelastusalalla tehtyjen merkittävien selvitysten toimeenpanoa seurataan ja rahaston roolista hankkeiden toimeenpanossa käydään tarvittaessa keskusteluja hallituksessa. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi pelastustoimen koulutusjärjestelmään liittyvät selvitykset sekä pelastustoimen uudistamishanke, jossa on tarkoituksena uudistaa pelastustoimi sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen yhteydessä muodostettavien itsehallintoalueiden pohjalle.

Vuoden 2016 avustusmuodot

Yleisavustukset pelastusalan järjestöille

Palosuojelurahasto myöntää pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille tulipalojen ehkäisemisen ja pelastustoiminnan edistämiseksi tarkoitettuja yleisavustuksia. Yleisavustus alueelliselle pelastusalan järjestölle voidaan myöntää vain osana vastaavan valtakunnallisen järjestön avustusta. Yleisavustus voidaan myöntää avustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. Suunnitelmavuotta koskevat yleisavustuspäätökset tehdään rahaston hallituksen kokouksessa marraskuun lopussa 2015. Avustuspäätöksiä valmisteltaessa otetaan huomioon toiminnan suunnitelmallisuus, toiminnan tavoitteiden linkittyminen valtakunnallisiin tavoitteisiin, yhdessä keskustellut kehittämistavoitteet sekä yleisavustusten vaikuttavuusarvioinnin tulokset. Yleisavustusta ei myönnetä hankkeeseen tai toimintaan, johon voidaan myöntää erityisavustus.

Erityisavustukset

Kalustohankeavustukset

Kalustohankeavustusta voidaan myöntää pelastuslaitoksille ja sopimuspalokunnille. Pelastuslaitoksille avustusta myönnetään kaluston tai järjestelmän hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Avustuksia myönnettäessä tarkastellaan koko alueen kalustotilanteen kehittämistä pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja kehittämissuunnitelman mukaisesti. Kaluston osalta yksikköhinnan tulee olla vähintään 30 500 euroa (sis. alv). Pelastuslaitoksille voidaan myöntää erityisavustusta myös pelastustoimen kenttäjohtamisjärjestelmän päätelaitteiden hankintoihin johtamisvalmiuksien parantamiseksi. Sopimuspalokunnille, jotka ovat solmineet palokuntasopimuksen alueen pelastustoimen kanssa, voidaan myöntää

kalustohankeavustusta yksikköhinnaltaan yli 12 500 euron (sis. alv) kaluston hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Ajoneuvokohtaiset hyväksytyt enimmäishinnat säilyvät edellisvuoden tasossa. Kalustohankkeiden osalta alueellista avustusjakoa tarkistetaan tarveharkinnan sekä uuden valtionavustusten aluejaon pohjalta.

Rakennushankeavustukset

Rakennushankeavustuksia voidaan myöntää pelastustoimen alueille, kunnille ja sopimuspalokunnille uusien paloasemien rakentamiseen sekä vanhojen paloasemien peruskorjaukseen tai laajentamiseen. Avustusta ei myönnetä pintakorjauksiin, ovien ja ikkunoiden uusimiseen tai muihin vuosikorjauksen luonteisiin toimenpiteisiin. Avustusta myönnetään erityisesti hankkeisiin, joilla parannetaan alueen palvelutasoa kokonaisuutena sekä henkilöstön työturvallisuutta. Avustuksia kohdennettaessa otetaan olemassa olevien riskien mukaisesti huomioon pelastustoimen palvelujen sekä henkilöstön saatavuus ja työkyvyn turvaaminen koko maassa.

Rakennushankkeiden enimmäisavustuksia lasketaan edelleen, jolloin avustuksen piiriin saadaan useampia hankkeita. Rakennushankeavustus voi olla enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista ja enintään 220 000 euroa (sis. alv). Pelastustoimen alueille ja kunnille voidaan myöntää avustusta myös harjoitusaluehankkeisiin. Mikäli harjoitusalue rakennetaan useammassa osassa, voidaan saman harjoitusalueen rakentamiseen myöntää avustusta korkeintaan kolme kertaa, yhteensä enintään 660 000 euroa (sis. alv). Sopimuspalokunnille, jotka ovat solmineet palokuntasopimuksen alueen pelastustoimen kanssa, voidaan myöntää rakennushankeavustusta yli 12 500 euron (sis. alv) hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin sekä paloasemien rakennus- ja peruskorjaushankkeisiin.

Tutkimus- ja kehittämishankeavustukset

Erityisavustuksia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin voidaan myöntää kaikille hakijoille mm. oppimateriaalin tuotantoon ja hankintaan, tietojenkäsittelyn kehittämiseen ja laitteiden hankintaan, kokeilu-, käynnistämis-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan, valistukseen ja neuvontaan sekä standardisointiin. Avustuksen myöntämisen erityisenä edellytyksenä on, että avustettava toiminta tai hanke kohdistuu tulipalojen ehkäisyyn tai pelastustoimintaan. Erityisavustusta ei myönnetä sellaiseen hankkeeseen tai toimintaan, johon kohdistuu yleisavustus. Avustusta on mahdollista hakea kaksi kertaa vuodessa.

Sopimuspalokuntien pienavustukset

Sopimuspalokuntien pienavustukset myönnetään sopimus-, tehdas- ja laitospalokunnille, joilla on voimassa oleva palokuntasopimus oman alueensa pelastuslaitoksen kanssa. Sopimuspalokuntien pienavustusten yksikköhintaisen hankkeen tai hankinnan hintaraja on 12 500 euroa (sis. alv). Avustus voi olla enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. Avustuksilla tuetaan hälytysvalmiuden tehostamista tai työturvallisuuden parantamista tukevia kalusto- ja varustehankintoja. Avustusta myönnetään palokuntasopimuksen mukaisesti hälytysosaston varustehankintoihin sekä sellaisiin hankkeisiin, joilla turvataan VPK-toiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä. Pienavustukset eivät ole toiminta-avustuksia. Tyypillisimpiä avustettavia hankintoja ovat hälytys- ja nuoriso-osastojen suojarusteet, pienkaluston hankinta sekä käytettyjen ajoneuvojen osto ja korjaus, myös pieniin rakennushankkeisiin on mahdollista hakea tukea.

Innovaatiopalkinto

Palosuojelurahaston Innovaatiopalkinto voidaan myöntää kaikille hakijoille. Innovaatiopalkinto on myönnetty vuodesta 2007 lähtien. Innovaatiopalkinnon tarkoitus on kannustaa pelastusalan henkilöstöä, yrityksiä, yhteisöjä ja yksityisiä henkilöitä kehittämään

uusia tehokkaampia ja turvallisempia laitteita, toimintatapoja ja työmenetelmiä, ja parantaa pelastusalan näkyvyyttä sekä arvostusta yhteiskunnassa. Innovaatio voi olla laite, väline tai kone, työmenetelmä, toimintatapa tai muu vastaava uusi keksintö joka edistää tai tehostaa tulipalojen ehkäisyyn kohdistuvaa työtä tai pelastuslaitoksen tai palokunnan toimintaa. Vuonna 2016 Innovaatiopalkinto on arvoltaan enintään 20 000 euroa.

Toiminnan tavoitteet 2016 tuloksellisuuden osa-alueittain

Vaikuttavuus

Avustusten vaikuttavuuden arviointityö

Rahaston avustukset pyritään kohdentamaan todennetun vaikuttavuuden mukaisesti. Myös uusien avustuskohteiden tarvetta ja entisistä avustuskohteista luopumista tarkastellaan tarvittaessa. Avustuksella toteutettavan toiminnan tulee muuttua vastaamaan nykyistä ja tulevaa toimintaympäristöä. Palosuojelurahaston hallitus tulee muun muassa kiinnittämään lähivuosina huomiota rakennushankeavustusten myöntämisperusteisiin sekä avustusten määrään eri avustustyyppien kesken. Avustustoimintaa kehitetään edelleen vaikuttavuuden suuntaan. Tässä työssä hyödynnetään myös ulkopuolisten vaikuttavuusarviointien tulokset. Mahdolliset muutokset Palosuojelurahastolakiin tullaan huomioimaan avustusten painopisteitä tarkasteltaessa.

Rakennushankkeiden ulkopuolinen vaikuttavuuden arviointi saatiin päätökseen syksyllä 2014. Tarkoituksena oli arvioida avustusten tarvetta, merkitystä, tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta. Muutoksia hakukäytäntöihin on valmisteltu vuosien 2015 ja 2016 hakujen osalta. Mahdolliset suuremmat muutokset rakennushankeavustusten myöntöperusteissa astuvat voimaan 2017 - 2018, jolloin arvioidaan, onko edelleen tarvetta myöntää kunnille rakennushankkeisiin avustuksia pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyessä perustettaville itsehallintoalueille vuoden 2019 alusta lukien ja pelastustoimen rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle.

Kalustohankkeiden ulkopuolinen vaikuttavuuden arviointi päättyi vuonna 2015. Arvioinnin tavoitteena oli analysoida Palosuojelurahaston kalustohankkeisiin myöntämien avustusten tarvetta, merkitystä, tarkoituksenmukaisuutta sekä vaikuttavuutta. Pienemmät muutokset avustuskäytäntöihin huomioidaan vuoden 2016 avustushaun yhteydessä. Mahdolliset isommat muutokset tulevat voimaan vuosina 2017 - 2018.

Sopimuspalokuntien pienavustusten vaikuttavuutta arvioidaan kertomusvuonna sihteeristön toimesta hyödyntäen aikaisemmin toteutettuja selvityksiä.

Yleisavustusten ulkopuolinen vaikuttavuusarviointi valmistui vuonna 2012 ja sen tulokset on otettu huomioon yleisavustusten kehittämistyössä.

Sisäministeriön sisäisen tarkastuksen tarkastuskertomus Palosuojelurahaston tarkastuksesta valmistui lokakuussa 2015. Rahasto tulee huomioimaan tarkastuskertomuksen suositukset kertomusvuonna ja muun muassa valmistelee tarkastussuunnitelman myönnettujen avustusten osalta, johon sisällytetään myös kohteissa tehtäviä pistotarkastuksia.

Hankehakemusten arviointikehikot

Rakennushankkeiden arviointikehikon laatiminen sisällytettiin rakennushankkeiden ulkopuolisen vaikuttavuusarvioinnin osatehtäväksi. Arviointityökalu vaatii vielä jatkotyöstämistä rahastossa jotta sanallisessa muodossa olevat huomiot saadaan toimivaksi mittariksi. Arviointityössä syntyneitä huomioita on sisällytetty vuoden 2016 rakennushankkeiden hakulomakkeeseen sekä pelastuslaitosten lausuntolomakkeeseen. Arviointikehikon tarpeellisuutta tarkastetaan vuoden 2016 hakukierroksen jälkeen osana laajempaa rakennushankeavustusten arviointia.

Kalustohankkeiden arviointikehikon laatiminen sisältyi vuonna 2015 toteutettavaan vaikuttavuusarviointiin. Kehikon käyttöä testataan vuoden 2016 kalustoavustushaun yhteydessä.

Tutkimus- ja kehittämishankkeiden vaikuttavuusarviointiin kehitettiin virkatyönä arviointikehikko, joka otettiin käyttöön vuonna 2014. Arvioinnissa huomioidaan rahastolainmukaisuuden lisäksi yhteistyön laaja-alaisuus, hyödynnettävyys/sovellettavuus, tulosten tärkeys, hanketoiminnan valtakunnallisuus, ennaltaehkäisyn näkökulma sekä hankkeen uutuusarvo. Tutkimushankkeiden osalta tarkastellaan myös hankkeiden osuvuutta pelastustoimen tutkimusohjelman teemoihin. Arviointimittariston toimivuutta on testattu rahastossa ja sitä kehitetään saadun palautteen pohjalta tarpeen mukaan. Tutkimukseen ja kehittämiseen tai valistukseen ja neuvontaan liittyvään hankehakemukseen tulee sisällyttää suunnitelma hankkeen vaikuttavuuden arvioinnin toteutuksesta sekä mahdollisen ulkopuolisen vaikuttavuusarvioinnin kustannukset. Vaikuttavuusarvioinnin toteutukseen voidaan varata 5-10 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Yleisavustuksiin liittyvät strategiset muutokset

Yleisavustusten ja erityisavustusten jaon selkeyttäminen

Vuoden 2015 alusta yleisavustuksen saajajärjestöjen työajanseurannan käyttöönoton myötä siirrettiin hanketoimintaan osallistumisiin liittyvät kustannukset erityisavustuksen piiriin. Muutos mahdollistaa hankkeiden tulossopimusten laatimisen, hankkeen todellisten kustannusten ja käytetyn kokonaistyöpanoksen paremman seuraamisen. Hankekokonaisuudet pitävät sisällään kaikki hankkeisiin liittyvät kustannukset.

Yleisavustusraportoinnin keventäminen

Yleisavustustoiminnan raportointia ja seuranta kehitetään edelleen vaikuttavuuden suuntaan. Talousraportointia yhtenäistetään eri rahoittajia palvelevaksi ja kevennetään. Tulevina vuosina tarkastellaan järjestöjen kolmevuotissuunnittelun ja suunnitelmia koskevien vuositarkistusten käyttöönottoa. Kehitystyö tehdään yhteistyössä järjestöjen kanssa. Ennen suurempien muutosten, kuten mahdollisen monivuotisen rahoituskehiksen käyttöönottoa, odotetaan ministeriön linjauksia pelastustoimen koulutusjärjestelmästä.

Rakennushanke- ja kalustohankeavustuksiin liittyvät strategiset muutokset

Vuosien 2017 - 2018 hakujen yhteydessä tullaan arvioimaan pelastustoimen uudistamisen sekä pelastustoimen lainsäädännön uudistustyön mahdolliset vaikutukset rakennushankeavustuksiin sekä myös avustuskäytäntöihin laajemmin. Pelastustoimen uudistus on tarkoitus toteuttaa osana uusien itsehallintoalueiden perustamista, jolloin pelastustoimen järjestäminen siirrettäisiin pois kunnilta samoille itsehallinnollisille alueille kuin sosiaali- ja terveystoimet. Uudistuksen mahdollisia vaikutuksia kalustohankeavustuksiin arvioidaan samassa yhteydessä.

Vuoden 2016 haun yhteydessä uudisrakentamishankeavustuksia tullaan myöntämään vain hankkeisiin, joita ei ole vielä aloitettu. Korjausrakentamisen osalta tullaan harkitsemaan entistä tarkemmin korjauksen välittömät ja pitkäkestoiset hyödyt sekä korjauksen vaikutukset rakennuksen käyttöajan pidentämiseen.

Avustuksien myöntämisessä hyödynnetään enemmän hankekohtaista tarveharkintaa aiemman asukasluvuun perustuvan alueellisen määrärahaikiintiön sijaan. Kuntien ja sopimuspalokuntien hankehakemukset asetetaan jatkossa omaan, perusteltuun tärkeysjärjestykseen.

Erityiset tuen kohteet

Sopimuspalokuntajärjestelmän toimintaedellytysten turvaaminen

Rahasto on vuosien varrella tukenut laajasti sopimuspalokuntien kalusto- ja rakennushankkeita. Kalusto- ja rakennushankeavustusta myönnetään erityisesti hankkeisiin, joilla parannetaan alueen palvelutasoa kokonaisuutena sekä henkilöstön työturvallisuutta. Avustuksia kohdennettaessa otetaan huomioon pelastustoimen palvelujen sekä henkilöstön saatavuus ja työkyvyn turvaaminen koko maassa. Sopimuspalokuntien avustuksilla tuetaan myös VPK toiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä.

Vuonna 2016 tullaan kiinnittämään erityisesti huomioita sopimuspalokuntien kalusto- ja rakennushankkeisiin sekä sopimuspalokunnille myönnettävien avustusten kokonaismäärään ja sen edelleen kehittymiseen. Kertomusvuonna tullaan arvioimaan rahastossa tehtyjen kyselyiden pohjalta myös muiden kuin pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen tehneiden palokuntayhdistysten tai vastaavien toimijoiden avustuksen tarvetta.

Palosuojelurahasto tukee sopimuspalokuntien toimintaedellytysten kehittymistä lisäksi monin välillisin keinoin kuten pelastusalan järjestöille palokuntatoiminnan edistämiseen ja palokuntakoulutuksen toteutukseen myönnettävin yleisavustuksin sekä myöntämällä erityisavustuksia sopimuspalokuntajärjestelmää ja sopimuspalokuntien toimintaa koskeviin selvityksiin. Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittämistarpeista on valmistunut rahaston tuella tehty selvitys, jonka toimeenpanoehdotuksia seurataan.

Valtakunnalliset hankkeet

Rahasto tukee erityisesti turvallisuusviestinnän valtakunnallisia toimenpiteitä, joilla pyritään vaikuttamaan mm. paloturvallisuusasenteisiin, erityisryhmien ja asuntojen palo- ja poistumisturvallisuuteen sekä palotutkimuksen hyödyntämiseen tulipaloista oppimisessa ja valistuksen kohdentamisessa. Tutkimus- ja kehittämishankeavustuksia myönnettäessä otetaan erityisesti huomioon toimialaa laajasti hyödyttävien ja yhteistyötä edistävien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittaminen.

Rahasto tukee lisäksi valtakunnallisiin kokonaisuuksiin linkittyviä hankkeita, joita ovat mm. vireille tuleva pelastustoimen uudistamishanke sekä pelastuslaitosten yhteisten tietojärjestelmien kehittämiseen sekä systemaattiseen henkilöstön osaamisen kehittämiseen suunnatut hankkeet. Vuosina 2016 - 2018 nähdään tarpeelliseksi ainakin määräaikaikaisesti muuttaa rahastosta myönnettävien avustusten painopistettä, sillä valtakunnalliset hankkeet (mm. pelastustoimen uudistushanke ja Suomen pelastustoimen yhteinen tietovaranto ja palvelualusta VARANTO) tulevat tarvitsemaan kyseisinä vuosina mittavaa tukea rahastosta toteutuakseen tavoiteaikataulussa. Tietoliikennehankkeen onnistumisen kannalta on tärkeää, että kaikilla pelastuslaitoksilla on mahdollisuus ottaa palvelualusta käyttöön.

Palvelukyky

Palosuojelurahaston sähköistä asiointia kehitetään edelleen. Täysin sähköisesti haetaan tällä hetkellä yleisavustuksia sekä erityisavustuksia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Lisäksi sopimuspalokuntien pienavustukset sekä kaikkien avustustyyppien tilitykset on mahdollista hakea sähköisesti. Myös kalusto- ja rakennushankkehakemuksia voidaan vastaanottaa jatkossa sähköisesti, samoin kuin rahaston Innovaatiopalkintoehdotukset.

Rahasto on ollut mukana sisäasioiden EU-rahastojen sähköistyshankkeen hankeryhmässä ja on omalta osaltaan selvittänyt sähköisen alustan käyttöönottoa rahaston avustushakujen osalta. Sähköisellä asiointialustalla hakija voisi tallentaa hakemuksensa ja muut avustukseen liittyvät asiakirjat suoraan järjestelmään, joka on yhteydessä rahaston sähköiseen asiakirjahallintoon. Sähköisen asiointialustan kehitystyötä on tarkoitus jatkaa, kun pelastustoimen uudistuksen vaikutukset rahastolainsäädäntöön ja myönnettäviin avustustyyppeihin tarkentuu ja kun sisäministeriön asiointijärjestelmän (ACTA) uudistamisprosessin mahdolliset vaikutukset asiointialustan käytettävyyteen ja käyttöikään ovat selvillä.

Palosuojelurahasto toteutti vuonna 2015 asiakastytyväisyyskyselyn, jossa tiedusteltiin avustuksen hakijoiden kokemuksia rahaston avustusten myöntöprosessista, hakemusten käsittelystä, viestinnästä sekä internetsivujen käytettävyydestä. Asiakastytyväisyyskysely lähetettiin kaikille vuonna 2014 rahastosta avustusta hakeneille tahoille. Kyselyn vastausprosentti oli 59 %. Kyselyn tulosten perusteella arvioidaan kertomusvuonna mahdollisia muutostarpeita rahaston nykyisiin toimintatapoihin. Kyselyn tuloksia verrataan myös edelliseen, vuonna 2011 toteutettuun vastaavaan asiakastytyväisyyskyselyyn, jolloin käytäntöjen kehittymistä voidaan tarkastella myös pidemmän aikaperiodin avulla.

Aikaansaannoskyky

Asiantuntijuuden valjastaminen osaksi päätöksentekoa

Tutkimus- ja kehittämishankkehakemukset arvioidaan ja pisteytetään arviointikehikkoa hyödyntäen erityisavustusten asiantuntijaraadissa, jossa on edustus eri substanssiosaamisalueilta. Asiantuntijaraati on toiminut hankkeiden arvioinnissa pääsihteerin tukena. Asiantuntijaraadin kokoonpanoa täydennettiin vuonna 2015 akateemisen tason tutkimuksen asiantuntijalla. Asiantuntijaraadin kokoonpanoa sekä raadin toimintaa hankkeiden käsittelyssä kehitetään edelleen.

Vaikuttava viestintä

Palosuojelurahasto panostaa edelleen viestintään. Rahaston uudet www-sivut avattiin vuonna 2015 ja sisältöä tullaan täydentämään kertomusvuoden aikana muun muassa ruotsinkielisen aineiston osalta. Suunnitelmavuonna kehitetään viestintätapoja ja tilaisuuksia, joiden avulla saataisiin enemmän laadukkaita erityisavustushakemuksia sekä innovaatiopalkintoehdotuksia rahaston strategian mukaisiin avustuskohteisiin. Rahasto on osallistunut vuosina 2014 ja 2015 turvallisuusalan messuille omalla osastollaan ja tämän näkyvyyden tuloksia arvioidaan kertomusvuonna. Rahastolla on käytössä omat hakukirjeet ja hakulomakkeet kuhunkin avustushakuun. Asiakirjat löytyvät rahaston internetsivuilta (palosuojelurahasto.fi, psr.fi). Hakijoita pyritään palvelemaan kaikilta osin kaksikielisesti. Kaikki avustuksen hakulomakkeet on mahdollista täyttää ja lähettää sähköisesti. Rahasto on siirtynyt perinteisestä uutiskirjeestä verkkotiedottamiseen ja julkaisee verkkolehdeissä ajankohtaisia artikkeleita rahaston avustuskäytännöistä. Rahaston suomen- ja ruotsinkielisen yleisohjeen "*Avustuksen hakeminen Palosuojelurahastosta*" päivitystarvetta selvitetään kertomusvuonna.

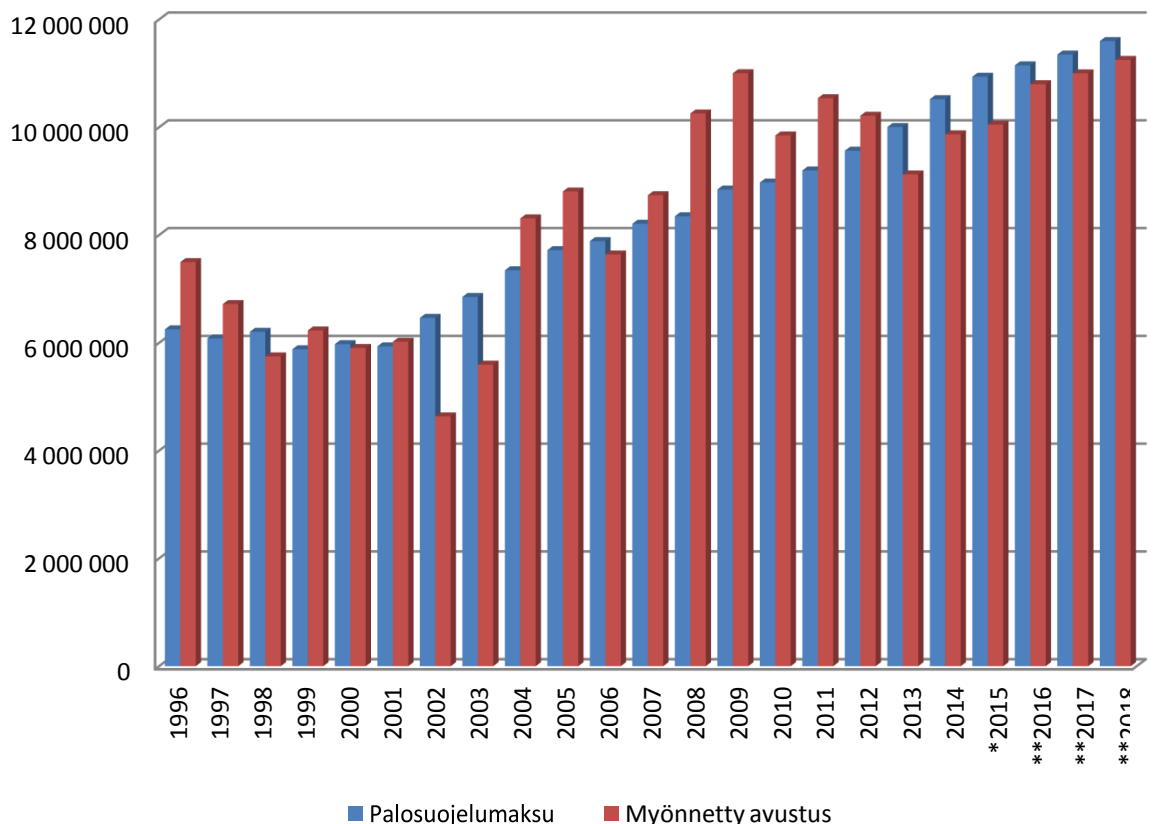
Tuottavuus ja taloudellisuus

Palosuojelurahaston hallinto pysyy kevyenä ja hallintomenojen osuus kaikista menoista on reilut kolme prosenttia. Sihteeristössä toimii kolme päätoimista henkilöä, jotka ovat virka-suhteessa sisäministeriöön sekä määräaikainen sihteeriharjoittelija. Rahaston henkilöstöhallinnosta vastaa sisäministeriö. Suunnitelmavuonna tullaan pitämään kuusi tai seitsemän rahaston hallituksen kokousta, joista kolme pidetään syyskaudella ja muut keväällä. Lokakuun kokouksen yhteydessä pidetään rahaston kehittämispäivä. Hallitus pitää mahdollisuuksien mukaan yhden tai kaksi kokoustaan rahastolta avustusta saaneissa hankekohteissa.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen rakenne vastaa valtion talousarviolainsäädännön säännöksiä ministeriöiden tilinpäätöksen rakenteesta. Toimintakertomuksesta laaditaan erillinen tiivistelmä, jonka painopisteinä ovat toiminnan vaikuttavuus, tuloksellisuus ja avustusten kohdentuminen. Rahasto käyttää valtionhallinnon yhteistä KIEKU-järjestelmää, jonka tarjoamia mahdollisuuksia pystytään jo hyödyntämään toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä toteutuneesta raportoinnissa.

Talouden suunnittelu ja seuranta ovat hyvällä tasolla aiempien vuosien kehitystyön seurauksena. Hankkeiden alitoteutumisesta johtuva sitoumusten vapautuminen otetaan huomioon avustusjaosta päätettäessä. Rahaston sitoumukset täsmäytetään ja taloustilannetta seurataan kuukausittain. Hallitustasolla sitoumus- ja taloustilannetta seurataan neljännesvuosittain.

Palosuojelumaksu kertymä suhteessa myönnettyihin avustuksiin 1996-2018*

*Arvio vuoden 2015 Palosuojelumaksukertymästä on 10,94 milj. euroa, myönnetty avustukset n. 10 milj. euroa.

****Arviot vuosien 2016 - 2018 maksukertymistä (11,15-11,6 milj. €/v) ja jaettavista avustuksista (10,8 - 11,25 milj. €/v.)**

Koska avustuksista suurin osa maksetaan jälkikäteen toteutuneita kustannuksia vastaan, maksetaan suunnitelmavuonna syntyvät sitoumukset hakijoille pääsääntöisesti vuosien 2016–2018 aikana. Ainoastaan sopimuspalokuntien pienavustukset (350 000 €) ja yleisavustukset (2,84 milj. €) maksetaan lähes kokonaisuudessaan suunnitelmavuonna.

Vuoden 2015 kertymä tulee olemaan noin 10,94 miljoonaa euroa. Kasvua edellisvuoteen on 3,6 prosenttia. Osaltaan tähän on vaikuttanut vakuutusmaksujen hintakehitys ja vakuutusten määrän kehitys. Suunnitelmavuonna ja sitä seuraavina vuosina Palosuojelumaksukertymän ennustetaan kasvavan kahden prosentin vuosivauhtia. Suunnitelmavuoden kertymän oletetaan laskelmissa olevan 11,15 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuoden avustustasoksi (myönnettävien avustusten määrä) on suunniteltu 10,8 miljoonaa euroa. Suunnitelma on tehty 25 000 euroa ylijäämäiseksi. Vuosien 2017–2018 avustustasoksi on suunniteltu 11,0 - 11,25 miljoonaa euroa. Rahaston maksuvalmius säilyy hyvänä.

Puheenjohtaja Kari Hannus

Pääsihteeri Johanna Herrala

LIITTEET Liite 1 Varojen käyttösuunnitelma 2016
Liite 2 Talousarvio 2016

Liite 1 Varojen käyttösuunnitelma eli RAHOITUSLASKELMA 2016

(kaikki luvut euroja)

Yhdystilisaatava valtiolta 1.1.2015 17 839 800

2015 (tilanne 31.10.2015)

Menot (10,0 milj. avustuksiin)

*v. 2010–2014 sitoumusten maksut (31.10)	4 004 462
v. 2010–2014 arvio loppuvuoden maksuista	1 500 000
Hallintomenot	320 000
**Varojen käyttösuunnitelmassa päätettävät menot vuonna 2015 (50 %)	5 000 000
Rahamenot vuonna 2015	10 824 462

Tulot

Palosuojelumaksut	10 938 000
Avustusten palautukset/alitoteuma	775 000
Rahatulot yhteensä	11 713 000

Rahoitustarve 2015 888 538
Yhdystilisaatava 31.12.2015 18 728 338

2016

Menot (10,8 milj. avustuksiin)

v. 2011–2014 sitoumusten maksut (lopud)	3 606 364
**v. 2015 sitoumusten maksut (30 %)	3 000 000
Hallintomenot	305 000
**Varojen käyttösuunnitelmassa päätettävät menot vuonna 2016 (50 %)	5 400 000
Rahamenot vuonna 2016	12 311 364

Tulot

Palosuojelumaksut	11 150 000
Avustusten palautukset/alitoteuma	100 000
Rahatulot yhteensä	11 250 000

Rahoitustarve 2016 -1 061 364
Yhdystilisaatava 31.12.2016 17 666 974

2017

Menot (11 milj. avustuksiin)

**v. 2015 sitoumusten maksut (20 %)	2 000 000
**v. 2016 sitoumusten maksut (30 %)	3 240 000
Hallintomenot	340 000
**Varojen käyttösuunnitelmassa päätettävät menot vuonna 2017 (50 %)	5 500 000
Rahamenot vuonna 2017	11 080 000

Tulot

Palosuojelumaksut	11 350 000
Avustusten palautukset/alitoteuma	100 000
Rahatulot yhteensä	11 450 000

Rahoitustarve 2017 370 000
Yhdystilisaatava 31.12.2017 18 036 974

2018

Menot (11,25 milj. avustuksiin)

**v. 2016 sitoumusten maksut (20 %)	2 160 000
**v. 2017 sitoumusten maksut (30 %)	3 300 000
Hallintomenot	340 000
**Varojen käyttösuunnitelmassa päätettävät menot vuonna 2017 (50 %)	5 625 000
Rahamenot vuonna 2018	11 425 000

Tulot

Palosuojelumaksut	11 600 000
Avustusten palautukset/alitoteuma	100 000
Rahatulot yhteensä	11 700 000

Rahoitustarve 2018 275 000
Yhdystilisaatava 31.12.2018 18 311 974

31.10.2015 mennessä toiminnan kuluja on syntynyt yhteensä 238 945,45 euroa, aiempien vuosien päätettyjä sitoumuksia on vapautunut 775 000 euroa ja vuotta 2015 koskevia päätöksiä on tehty yhteensä n. 10 milj. €. Tehdyt päätökset jakautuvat seuraavasti: yleisavustukset 2,7 milj. €, kalustohankeavustukset 2,00 milj. €, rakennushankeavustukset 2,10 milj. €, tutkimus- ja kehittämishankeavustukset 2,9 milj. € ja sopimuspalokuntien pienavustukset 0,28 milj. €. Tutkimus- ja kehittämishankkeissa on arvioitu vielä tänä vuonna myönnettävien avustusten määräksi 650 000 euroa.

** Vuosien 2016–2018 käyttösuunnitelmaksi on arvioitu 10,8 - 11,25 miljoonaa euroa vuotta kohden. Tässä laskelmassa oletetaan, että vuosien 2016–2018 avustukset maksettaisiin seuraavasti: myöntövuonna 50 % (yleisavustukset, pienavustukset, osa kalusto- ja tutkimushankkeista), seuraavana 30 % (kalustohankkeet ja suuri osa erityisavustuksista) ja sitä seuraavana loput 20 % (lähinnä rakennushankkeet ja monivuotiset tutkimushankkeet). Vuodelle 2019 jää tässä laskelmassa maksamattomia vuoden 2017 sitoumuksia 2,2 milj. euroa ja 2018 sitoumuksia 5,63 milj. euroa ja vuodelle 2020 vuoden 2018 sitoumuksia 2,25 milj. euroa. Vuoden 2018 lopussa maksamattomia sitoumuksia on tämän laskelman mukaan yhteensä 7,83 milj. euroa, joka pystytään kattamaan rahaston yhdystilisaatavilla (18,31 milj. euroa).

Liite 2 TALOUSARVIO 2016

Toiminnan kulut		305 000 €
Siirtotalouden tuotot ja kulut:		
Tuotot		0 €
Kulut		
	Pelastuslaitosten, sopimuspalokuntien ja kuntien erityisavustukset rakennushankkeisiin	2 010 000 €
	• Päätetään maaliskuussa 2016	
	Pelastuslaitosten, sopimuspalokuntien ja kuntien erityisavustukset kalustohankkeisiin	2 400 000 €
	• Päätetään toukokuussa 2016	
	Pelastusalan järjestöjen yleisavustukset vuodelle 2016	2 840 000 €
	• Päätetään joulukuussa 2015	
	Erytisavustukset tutkimus- ja kehityshankkeisiin, oppimateriaaliin, valistukseen ja neuvontaan, henkilökohtaiset apurahat ja stipendit	3 200 000 €
	• Päätetään maaliskuussa 2016 ja elo-syyskuussa 2016	
	Sopimuspalokuntien erityisavustukset (pienavustukset)	350 000 €
	• Ei kiinteää hakuaikaa, päätökset 7 kertaa vuodessa	
	Yhteensä	10 800 000 €
	Menot yhteensä	11 105 000 €
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista		
	Palosuojelumaksut	11 150 000 €
	Arvonlisäverot	- 20 000 €
Tilikauden kulujäämä (ylijäämä)		25 000 €